

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

2001

Nr 30

Nr 30

LANDSKAPSLAG

om miljöskydd och miljötillstånd

Föredragen för Republikens President den 23 maj 2001

Utfärdad i Mariehamn den 8 juni 2001

I enlighet med lagtingets beslut¹⁾ stadgas²⁾:

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på verksamheter som orsakar eller kan orsaka miljöförorening och på verksamheter som ger upphov till avfall och verksamheter för behandling av avfall.

Bestämmelserna syftar till att

- 1) hindra miljöförorening och avhjälpa och minska skador orsakade av förorening,
- 2) harmonisera behandlingen av vissa tillstånd som är väsentliga för miljövården,
- 3) trygga en hög skydds nivå för miljön som helhet genom att den totala miljöbelastningen som en inrättning eller ett företag medför beaktas i tillståndsprövningen och ange en miniminivå på kraven för miljöfarlig verksamhet och
- 4) förbättra medborgarnas möjligheter att påverka beslut som gäller miljön.

Lagen skall tillämpas så att människors hälsa och miljön skyddas från skada och fara.

2 §

Miljötillstånd

Miljötillstånd är en gemensam benämning på de tillstånd som avses i denna lag. Lagen innehåller gemensamma bestämmelser för alla miljötillstånd.

Miljötillstånd söks hos och prövas av Ålands miljöprövningsnämnd som verkar i enlighet med landskapslagen om Ålands miljöprövningsnämnd (65/1997).

3 §

Definitioner

Med miljöförorening avses utsläpp eller deponering av ämnen eller energi såsom värme, strålning, lukt, buller eller skakning, i luft, vatten eller mark, vilket ensam eller tillsammans kan orsaka

- a) olägenhet för människors hälsa,
- b) skada på naturen och dess funktioner,
- c) hinder för eller ett väsentligt försvärande av nyttjandet av naturresurser,
- d) minskad allmän trivsel eller försämring av kulturvården,

¹ Ls framst. nr 16/1999-2000

Smu bet. nr 1/2000-2001

² Rådets direktiv: 96/61/EG, EGT nr L 257, 10.10.1996, s 26; 76/464/EEG, EGT nr L 129, 18.5.1976 s. 23; 80/68/EEG, EGT nr L 20, 26.1. 1980, s. 80; 82/176/EEG, EGT nr L 81, 27.3. 1982, s. 29; 83/513/EEG, EGT nr L 291, 24.10. 1983, s. 1; 84/491/EEG, EGT nr L 274, 17.10. 1984, s. 11; 86/280/EEG, EGT nr L 181, 4.7. 1986, s. 16; 91/271/EEG, EGT nr L 158, 30.5. 1991, s. 40; 91/676/EEG, EGT nr L 375, 31.12. 1991, s. 1; 80/779/EEG, EGT nr L 229, 30.8. 1980, s. 30; 82/884/EEG, EGT nr L 378, 31.12. 1982, s. 15; 84/360/EEG, EGT nr L 188, 16.7. 1984, s. 20; 85/203/EEG, EGT nr L 87, 27.3. 1985, s. 1; 88/609/EEG, EGT nr L 336, 7.12. 1988, s. 1; 89/369/EEG, EGT nr L 163, 14.6. 1989, s. 32; 89/429/EEG, EGT nr L 203, 15.7. 1989, s. 50; 92/72/EEG, EGT nr 297, 13.10. 1992, s. 1; 96/62/EEG, EGT nr L 296, 21.11. 1996, s. 55; 1999/13/EG, EGT nr L 85, 29.3. 1999, s. 1; 1999/32/EG, EGT nr L 121, 11.5. 1999, s. 13; 75/439/EEG, EGT nr L 194, 25.7. 1975, s. 23; 87/101/EEG, EGT nr L 42, 12.2. 1987, s. 43; 75/442/EEG, EGT nr L 194, 25.7. 1975, s. 39; 91/156/EEG, EGT nr L 78, 6.3. 1991, s. 32; 78/176/EEG, EGT nr L 54, 25.2. 1978, s. 19; 91/689/EEG, EGT nr L 377, 31.12. 1991, s. 20; 94/67/EG, EGT nr L 365, 31.12. 1994, s. 34; Europeiska Parlamentets och Rådets direktiv: 94/63/EG, EGT nr L 365, 31.12. 1994, s. 24;

e) försämring av miljöns lämplighet att nyttjas för rekreationsändamål,

f) skada på egendom eller olägenhet att nyttja den eller

g) annan jämförbar kränkning av allmänt eller enskilt intresse.

Med olägenhet för människors hälsa avses störning som enligt medicinsk eller hygienisk bedömning kan påverka den enskilda människans eller befolkningens livsmiljö och hälsa menligt.

Med miljöfarlig verksamhet avses att inrätta eller använda en anläggning, att nyttja ett område eller att bedriva en verksamhet så att det kan orsaka miljöförorening.

Med verksamhetsutövare avses en juridisk eller fysisk person som bedriver en verksamhet samt den som har den faktiska beslutanderätten i fråga om verksamheten.

Med bästa tillgängliga teknik avses den bästa tekniska lösning som enligt gängse bransch-kriterier kan tillämpas i ifrågavarande bransch och som gör det möjligt att hindra eller så effektivt som möjligt minska föroreningen av miljön som helhet.

I landskapsförordning bestäms närmare vilka omständigheter som skall beaktas vid bedömningen och definitionen av bästa tillgängliga teknik.

2 kap. Miljöskydd

4 §

Allmänna miljöskyddsprinciper

Skadliga miljökonsekvenser skall förebyggas. Om de inte helt kan förebyggas skall de begränsas i så stor utsträckning som möjligt.

Det ankommer på envar att iaktta sådan omsorg och försiktighet som verksamhetens art förutsätter för att miljöförorening skall kunna förebyggas. I syfte att undvika negativa miljökonsekvenser skall hänsyn tas till sannolikheten för miljöförorening och olycksrisk samt till möjligheterna att förhindra olyckor och begränsa följderna av dem.

I all yrkesmässig verksamhet bör bästa tillgängliga teknik eftersträvas.

Lämpliga åtgärds-kombinationer, såsom arbetsmetoder, val av råvaror och energi skall tillämpas för att förebygga miljöförorening.

5 §

Förorenarens ansvar

Verksamhetsutövaren svarar för att de allmänna miljöskyddsprinciperna i 4 § iakttas samt att miljöförorening förebyggs, undanröjs

eller begränsas i så stor utsträckning som möjligt.

6 §

Intressejämförelse

De allmänna miljöskyddsprinciperna beaktas i ett enskilt ärende i den utsträckning det inte kan anses oskäligt att uppfylla dem. Vid skälighetsbedömningen beaktas nyttan av förebyggande åtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Gränsvärden, kvalitetsnormer och andra specifika normer samt strängare krav som finns i annan lagstiftning får dock inte åsidosättas.

7 §

Konsekvensmedvetenhet

Verksamhetsutövaren skall ha tillräcklig kunskap om de miljökonsekvenser som verksamheten medför och om möjligheterna att förebygga och begränsa verksamhetens skadliga verkningar. Verksamhetsutövaren skall därtill ha tillräcklig kunskap om möjligheterna att utveckla verksamheten, produktionen eller produkten så att miljöförorening förebyggs eller begränsas.

8 §

Val av förläggningsplats

Miljöfarlig verksamhet skall förläggas till en plats där den orsakar minsta möjliga fara för miljön och där miljöförorening kan förebyggas.

När lämpligheten hos en förläggningsplats bedöms skall hänsyn tas till

- 1) verksamhetens art, sannolikhet för förorening och olycksrisk,
- 2) områdets och dess omgivnings nuvarande och kommande användningsändamål, sistnämnda enligt vederbörligen fastställda planer och planbestämmelser för området, samt
- 3) alternativa förläggningsplatser inom området.

9 §

Förbud mot förorening av mark

Ämnen och avfall får inte lämnas eller släppas ut i marken så att markens kvalitet till följd av det försämras på ett sätt som kan medföra olägenhet för människors hälsa eller skada på naturen eller dess funktioner.

10 §

Föreskrifter och anvisningar

Landskapsstyrelsen kan i landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser för att förverkliga miljöskyddet enligt vad som bestäms i kapitel 14.

3 kap. Tillståndsbefov

11 §

Tillståndsplikt

Tillstånd krävs för verksamhet som medför risk för förorening av miljön. Tillstånd behövs dessutom för

1) verksamheter som kräver vattentillstånd och regleras i vattenlagen för landskapet Åland (61/1996) och vattenförordningen för landskapet Åland (77/1996),

2) verksamheter som kräver avfallstillstånd och regleras i 28 § landskapslagen om renhållning (3/1981) och förordningsbestämmelser i anslutning till den och

3) verksamheter som kräver förläggningstillstånd och regleras i 26 § landskapslagen om hälsovården (6/1967) och landskapsförordningen om hälsovården (63/1973).

Landskapsstyrelsen kan genom en landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om tillståndspliktig verksamhet.

12 §

Ändring av verksamhet

En väsentlig utvidgning eller ändring av den verksamhet för vilken miljötillstånd har beviljats kräver ett nytt tillstånd.

Då verksamheten inskränks väsentligt eller upphör och då verksamheten överläts skall detta utan dröjsmål anmälas till landskapsstyrelsen.

13 §

Tidpunkt för inledande av verksamheten

Verksamhet för vilken tillstånd skall sökas får inte inledas förrän tillstånd beviljats och vunnit laga kraft. Detta gäller även i 12 § 1 mom. avsedd ändring eller utvidgning av verksamheten.

Miljöprövningsnämnden kan bestämma att ett tillståndsbeslut kan verkställas även om det inte vunnit laga kraft, om sökanden begär detta och ställer en godtagbar säkerhet för att miljön återställs i sitt tidigare skick och eventuella skador, olägenheter och kostnader ersätts för det fall att tillståndsbeslutet upphävs eller ändras. Ett tillståndsbeslut får dock inte verkställas om verkställandet skulle göra ändringssökande onödigt. Besvärmyndigheten kan förbjuda verkställighet av tillståndsbeslutet. Här avsedd säkerhet behöver inte ställas av landskapet, en kommun eller ett kommunalförbund.

I ett beslut om tillstånd för vattenföretag tillämpas 6 kap. 26 § vattenlagen för landskapet Åland.

4 kap. Undantag från tillståndsbefov

14 §

Kortvarig försöksverksamhet

Tillstånd behövs inte för kortvarig verksamhet i försökssyfte då avsikten är

1) att prova ut en råvara, en energiform, en tillverknings- eller en förbränningsmetod eller en reningsanordning eller

2) att utvärdera konsekvenserna, användbarheten och andra därmed jämförbara omständigheter av att återvinna eller behandla avfall i anläggning eller yrkesmässigt.

Denna paragraf gäller inte verksamhet som omfattas av vattenlagen för landskapet Åland.

15 §

Avlopp från enskilda hushåll

Miljötillstånd behövs inte för ledande av avloppsvatten från enskilda hushåll om landskapsstyrelsen har meddelat i 65 § avsedda bestämmelser om miljöskyddskraven och samtidigt beslutat att miljötillstånd inte behövs. Ärendet prövas då av kommunala myndigheter.

16 §

Övriga undantag

Verksamheter som avses i 64 § 2 och 3 punkten och om vilka bestämmelser utfärdas i en landskapsförordning kan samtidigt undantas från tillståndsplikt under de förutsättningar som anges i förordningen.

5 kap.

Tillståndsansökan och samtidig behandling

17 §

Tillståndsansökans anhängiggörande

En ansökan om tillstånd skall tillställas och inlämnas till miljöprövningsnämnden.

18 §

Ansökans innehåll och utredning

Till ansökan skall fogas nödvändig utredning om sökanden, verksamheten, verksamhetens konsekvenser och sakägarna. Landskapsstyrelsen kan utfärda närmare bestämmelser om ansökans innehåll och utredning i landskapsförordning.

19 §

Beredning av ärendet

Ärendet bereds, delges och kungörs på det sätt som framgår av landskapslagen om Ålands miljöprövningsnämnd och, i förekommande

fall, landskapslagen om miljökonsekvensbedömningar (28/1995).

20 §

Gemensam behandling av ansökningar som gäller samma verksamhet

Ansökningar som gäller samma verksamhet och på vilka denna landskapslag tillämpas skall behandlas tillsammans och avgöras genom ett beslut om detta inte av något särskilt skäl är onödigt.

21 §

Samtidig behandling av ansökningar som gäller olika verksamheter

Om totaleffekten av olika miljöfarliga verksamheter är avsevärd och miljötillståndsärendena gällande dessa verksamheter är anhängiga samtidigt skall miljöprövningsnämnden behandla och avgöra ansökningarna samtidigt, om detta inte av något särskilt skäl är onödigt.

6 kap.

Förutsättningar för tillstånd

22 §

Förutsättningar gällande verksamheten och dess förläggning

För att tillstånd skall beviljas förutsätts att verksamheten inte ensam för sig eller tillsammans med andra verksamheter leder till

- 1) olägenhet för människors hälsa,
- 2) betydande miljöförorening eller fara för sådan förorening,
- 3) förorening av marken enligt 9 § eller
- 4) försämring av särskilda naturförhållanden, äventyrande av vattenförsörjningen eller något annat allmänt sett viktigt användningsområde.

Verksamheten får inte förläggas i strid med stads- eller byggnadsplan. Därtill beaktas 8 §.

23 §

Förutsättningar gällande verksamhetsutövaren

Verksamhetsutövaren skall vara organiserad på ett sätt som är tillräckligt och trovärdigt för skötseln av ifrågavarande verksamhet och som skapar en grund för en fortgående framgångsrik skötsel av verksamheten med hänsyn till dess miljöaspekter och miljöskyddsprinciperna i 4 §.

Verksamhetsutövaren skall ha tillräcklig sakkunskap om verksamheten och dess miljökonsekvenser på det sätt som framgår av 7 §.

Om inte verksamhetsutövaren anses vara solvent skall denne ställa en säkerhet som är

tillräcklig med beaktande av verksamhetens omfattning och karaktär samt med beaktande av de föreskrifter som meddelas för verksamheten.

7 kap.

Tillstånd

24 §

Tillstånd

Tillstånd skall beviljas om verksamheten med beaktande av enligt 25 § givna tillståndsvillkor kan ordnas i enlighet med denna landskapslag och den lagstiftning som nämns i 11 §.

Om de materiella förutsättningarna för att bevilja tillstånd enligt de landskapslagar enligt vilka tillstånd skall sökas och som nämns i 11 § är motstridiga antingen sinsemellan eller med denna lag skall i ett enskilt tillståndsärende, där de skall tillämpas, de strängare kraven gälla om annat inte föreskrivs.

När ett tillståndsärende avgörs skall även landskapslagen om naturvård (41/1977) beaktas liksom vad som i övrigt bestämts för att trygga allmänna och enskilda intressen.

25 §

Tillståndsvillkor för förebyggande av förorening

I ett miljötillstånd skall ingå tillräckliga villkor om

- 1) utsläpp, förebyggande och begränsning av utsläpp samt utsläppsplatsens läge,
- 2) avfall samt förebyggande och begränsning av dess uppkomst och skadlighet,
- 3) åtgärder vid störningar och exceptionella situationer,
- 4) åtgärder efter att verksamheten upphört såsom iståndsättning av områden och förebyggande av vidare utsläpp och
- 5) andra åtgärder för att förebygga, begränsa eller utreda miljöförorening, risk för miljöförorening eller den skada som miljöföroreningen medför.

Om verksamheten till sin art är sådan att det inte är möjligt att genom sådana villkor som omtalas i 1 mom. förebygga eller begränsa miljöförorening eller skador i tillräcklig utsträckning kan tillståndet omfatta nödvändiga villkor om produktionsmängd, produktionens energiformer och näringsämnen.

Tillståndsvillkor ges med beaktande av verksamhetens art, verksamhetens sammantagna miljöpåverkan, egenskaperna hos det område där verksamhetens miljökonsekvenser framträder, betydelsen av de förebyggande åtgärderna för miljön som helhet och de tekniska och ekonomiska förutsättningarna att genomföra de förebyggande åtgärderna. Tillståndsvillkor om före-

byggande och begränsning av utsläpp skall vara baserade på bästa tillgängliga teknik.

Energiförbrukningens effektivitet och beredskapen att förebygga olyckor och begränsa följderna av dem skall vid behov beaktas vid utfärdandet av tillståndsvillkor.

26 §

Tillståndsvillkor om tillsyn och egenkontroll

Nödvändiga villkor om driftskontroll, kontroll av verksamhetens utsläpp, avfall och avfallshantering, verksamhetens miljökonsekvenser och kontroll av miljöns tillstånd efter att verksamheten upphört samt om den säkerhet som krävs av verksamhetsutövaren enligt 23 § 3 mom. skall ingå i tillståndsbeslutet. I tillståndet kan verksamhetsutövaren åläggas att lämna de uppgifter som behövs för tillsynen.

Miljöprövningsnämnden kan ålägga flera tillståndshavare att tillsammans utföra kvalitetskontroller och även i övrigt kontrollera konsekvenserna av sina verksamheter. Nämnden skall samtidigt vid behov besluta om fördelningen av kostnaderna för kontrollen.

Miljöprövningsnämnden kan ålägga verksamhetsutövaren att lägga fram en kontrollplan för tillsynsmyndigheten och besluta att verksamheten inte får inledas förrän tillsynsmyndigheten har godkänt planen.

27 §

Tillståndsvillkor i förhållande till minimikrav i landskapsförordningar

De tillståndsvillkor som meddelas kan vara strängare än ett specificerat minimikrav på miljöskyddet enligt en landskapsförordning som givits med stöd av denna landskapslag eller de landskapslagar som avses i 11 §

- 1) om det är nödvändigt för att förutsättningarna för beviljande av tillstånd skall uppfyllas,
- 2) för att skydda vatten eller
- 3) för att trygga ett miljökvalitetskrav som meddelats i en landskapsförordning.

8 kap.

Tillståndets giltighet

28 §

Tillståndets varaktighet

Ett tillstånd beviljas tillsvidare eller för en viss tid, beroende på ärendets art. Ett tillstånd som beviljats för en viss tid upphör automatiskt vid utgången av den utsatta tiden.

I ett tillstånd som beviljats tillsvidare skall bestämmas inom vilken tid en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkoren skall göras och vilka utredningar som då

skall läggas fram, om detta inte är uppenbart onödigt. Av särskilda skäl kan också ett tillstånd som beviljats för en viss tid innehålla bestämmelser om revidering av villkoren.

29 §

Iakttagande av landskapsförordningar

En landskapsförordnings bestämmelser skall iakttas även om förordningen utfärdas efter att ett tillstånd beviljats och är strängare än villkoren i tillståndet. Bestämmelser om tillståndets giltighet och revidering skall på samma sätt iakttas utan hinder av tillståndet.

30 §

Överlåtelse av tillstånd

Tillstånd kan inte överlåtas annat än tillsammans med den verksamhet, den fastighet eller den anläggning som tillståndet avser. Överlåtelsen skall anmälas till tillsynsmyndigheten av förvärvaren.

Miljöprövningsnämnden kan på ansökan av tillsynsmyndigheten, tillståndsöverlåtaren eller förvärvaren pröva huruvida förutsättningarna enligt 23 § föreligger.

31 §

Ändring av tillstånd

Miljöprövningsnämnden kan på eget initiativ eller på ansökan av tillsynsmyndigheten eller en sakägare ändra ett tillstånd då

- 1) den förorening eller risk för förorening som utnyttjandet av tillståndet medför är väsentligt större än vad som kunde förutses vid tillståndsprövningen,
- 2) de omständigheter som rådde då tillståndet beviljades har ändrats på ett väsentligt sätt och
- 3) den bästa tillgängliga tekniken har utvecklats så att utsläppen kan minskas väsentligt utan oskäligen kostnader för verksamhetsutövaren.

Tillståndet kan ändras även då det är nödvändigt för verkställigheten av internationella fördrag som är förpliktande för landskapet.

32 §

Återkallande av tillstånd

Miljöprövningsnämnden kan på tillsynsmyndighetens initiativ återkalla ett tillstånd då

- 1) förutsättningarna för fortsatt verksamhet inte kan uppfyllas genom en ändring av tillståndet i enlighet med 31 §,
- 2) den som ansökt om tillståndet har lämnat oriktiga uppgifter vilka väsentligt påverkat förutsättningarna för beviljandet av tillstånd eller
- 3) tillståndshavaren eller någon för vilken

denna svarar trots skriftliga anmärkningar från tillsynsmyndigheten upprepade gånger åsidosatt bestämmelser och föreskrifter i tillståndsbeslutet så att verksamheten orsakar risk för förorening.

33 §

Tillståndets upphörande av andra skäl

Tillståndet förfaller då

1) verksamhetsutövaren meddelar tillsynsmyndigheten att verksamheten inte sätts igång eller att verksamheten har nedlagts för gott,

2) verksamheten varit nedlagd minst fem år i sträck, oberoende av om verksamhetsutövaren har meddelat tillsynsmyndigheten detta och

3) verksamheten inte har satts igång eller åtgärder av väsentlig betydelse för inledandet av verksamheten inte har vidtagits inom fem år efter att tillståndet vunnit laga kraft eller inom den längre tid som bestäms i tillståndsbeslutet, oberoende av om verksamhetsutövaren meddelat tillsynsmyndigheten detta.

Tillståndet förfaller även då en ansökan om revidering av tillståndsvillkoren enligt 28 § 2 mom. inte har gjorts inom den föreskrivna tiden. Ärendet behandlas då av miljöprövningsnämnden på tillsynsmyndighetens initiativ.

34 §

Behandling

En ansökan om revidering av tillståndsvillkor och ärenden om ändring och återkallande av tillstånd samt om tillståndets upphörande på grundval av 33 § 2 mom. behandlas i tillämpliga delar som en ansökan om tillstånd.

Tillståndets upphörande på grundval av 33 § 1 mom. registreras av tillsynsmyndigheten och införs i datasystemet för miljövarðsinformation på myndighetens initiativ.

35 §

Rättsverkan

Om ett tillstånd återkallas eller upphör förfaller dess rättsverkningar. Ändringar i äganderättsförhållandena förblir dock gällande. Detsamma gäller ändringar med avseende på särskilda rättigheter till egendom om en återgång till tidigare förhållanden skall anses oskälig.

Då verksamheten eller en del av den enligt miljöprövningsnämndens beslut skall avvecklas och detta inte berott på omständigheter som omtalas i 32 § 2 och 3 punkten eller 33 § 2 mom. skall den tid som reserveras i beslutet för avveckling av verksamheten vara skälig i förhållande till verksamhetens art och omfattning samt i förhållande till gjorda investeringar.

9 kap.

Anmälningskyldighet och inskrivning i datasystemet

36 §

Anmälningspliktiga verksamheter

Anmälningspliktiga verksamheter är

1) i 14-15 §§ avsedd verksamhet som är undantagen tillståndsplikt och

2) miljöfarlig verksamhet som enligt de landskapslagar som avses i 11 § eller på grundval av dem utfärdade bestämmelser är anmälningspliktiga. Landskapsstyrelsen kan belägga miljöfarlig verksamhet med anmälningsplikt genom en landskapsförordning.

Anmälan skall även ske beträffande i 12 § 2 mom. avsedd ändring av verksamhet.

37 §

Myndighet och tidsfrist

Om annat inte särskilt föreskrivs skall anmälan göras till landskapsstyrelsen senast 30 dagar före verksamheten inleds eller avsedd åtgärd vidtas.

38 §

Landskapsstyrelsens åtgärder på grund av anmälan

Landskapsstyrelsen skall utan dröjsmål granska anmälan och vid behov begära tilläggsuppgifter av verksamhetsutövaren. Landskapsstyrelsen skall vid behov fatta ett beslut som innehåller nödvändiga föreskrifter om hindrande av miljöförorening, tillsyn, information till områdets invånare och fullgörandet av skyldigheter som följer av lag.

Om verksamheten trots föreskrifterna med stor sannolikhet kommer att medföra miljöförorening som inte är ringa kan landskapsstyrelsen förbjuda eller avbryta verksamheten med omedelbar verkan. Landskapsstyrelsen kan förbjuda eller avbryta verksamheten även på andra grunder som föreskrivs i lag.

Föreskrifter kan meddelas och verksamheten förbjudas och avbrytas även om anmälningskyldigheten har försumrats.

39 §

Inskrivning i datasystemet

Anmäld verksamhet och för miljövarðden väsentliga anmälningar av annat slag skall införas i datasystemet för miljövarðsinformation. Om en verksamhet inte uppfyller föreskrivna krav får den inte införas i datasystemet. En införd verksamhet kan på samma grunder avföras från systemet efter att verksamhetsutövaren har beretts tillfälle att bli hörd.

Utövare av en anmäld verksamhet skall er- hålla ett utdrag innehållande de uppgifter i datasystemet som införts angående den egna verksamheten.

10 kap. Tillsyn

40 §

Tillsynsmyndighet

Tillsynsmyndighet är landskapsstyrelsen.

En person som landskapsstyrelsen förordnat därtill har rätt att för tillsynen vidta de åtgär- der som tillsynsmyndigheten är befogad till enligt detta kapitel.

41 §

Rätt att få information

Tillsynsmyndigheten har rätt att av en verk- samhetsutövare och en annan myndighet få de upplysningar och handlingar som den behöver för sin verksamhet utan hinder av bestämmel- serna om tystnadsplikt.

42 §

Inspektioner och undersökningar

Tillsynsmyndigheten har rätt att i tillsyns- syfte och för verkställigheten av denna lag

- 1) beträda annans område,
- 2) få tillträde till platser där det finns grun- dad anledning att förmoda att med tanke på miljövården betydelsefull verksamhet bedrivs och
- 3) göra inspektioner och undersökningar samt utföra mätningar och prov.

I 1 mom. avsedda åtgärder får inte vidtas på hemfridsskyddade platser med mindre att åtgärderna är nödvändiga för att skydda liv, hälsa, egendom eller miljön. Bestämmelser om inspektion av bostäder finns annanstans i lag.

43 §

Protokoll och underrättelse

Över inspektion och undersökning skall pro- tokoll genast upprättas och de missförhållan- den som iakttagits skall antecknas i protokol- let. En kopia av protokollet skall delges verk- samhetsutövaren.

Innan tillsynsåtgärder vidtas skall verk- samhetsutövaren underrättas, om inte ändamålet med kontrollen förutsätter något annat. Inspektion och undersökning skall utföras så att verksamheten inte störs onödigt.

44 §

Tillsynsmyndighetens kontroll på annans område

Tillsynsmyndigheten har rätt att kontrollera effekterna av en verksamhet som medför risk för förorening av miljön och miljö kvaliteten också på något annat ställe än på ett område som tillhör verksamhetsutövaren, förutsatt att

- 1) detta inte orsakar områdets ägare eller innehavare nämnvärt men och
- 2) det inte sker på hemfridsskyddad plats utom i fall som avses i 42 § 2 mom.

Områdets ägare eller innehavare skall i för- väg underrättas om att kontrollen inleds. Proto- koll skall upprättas och delges som bestäms i 43 § 1 mom.

45 §

Verksamhetsutövarens kontroll på annans område

Landskapsstyrelsen kan på ansökan bevilja en verksamhetsutövare tillstånd att kontrollera effekterna av verksamheten på annans områ- de, om markens ägare eller innehavare inte frivilligt har samtyckt till det. Miljöprövnings- nämnden beviljar ett sådant tillstånd om det ansöks samtidigt som tillståndet.

Tillstånd kan beviljas under förutsättning att kontrollen är motiverad och i övrigt under de förutsättningar som sägs i 44 § 1 mom. 1 och 2 punkten. Områdets ägare eller innehavare skall beredas tillfälle att bli hörd över ansökan.

Beslutet kan omedelbart verkställas om myndigheten så beslutar.

11 kap. Tvångsmedel

46 §

Försummad tillståndsansökan

Bedriver någon verksamhet utan tillstånd trots att tillstånd krävs skall landskapsstyrel- sen förplikta verksamhetsutövaren att ansöka om tillstånd.

47 §

Övriga överträdelser och försummelser

Landskapsstyrelsen kan förbjuda den som bryter mot denna landskapslag, i 11 § nämnda landskapslagar eller med stöd av dem utfärda- de bestämmelser eller givna tillståndsvillkor att fortsätta eller upprepa överträdelserna samt förelägga en verksamhetsutövare att inom en viss tid rätta till det som denne orättmätigt gjort eller försummat. Verksamhetsutövaren kan åläggas att återställa miljön i ursprungligt

skick eller undanröja skador och olägenheter som åsamkats miljön.

Landskapsstyrelsen kan förplikta en verksamhetsutövare att fullgöra sin anmälnings-skyldighet eller annan skyldighet enligt denna landskapslag, i 11 § nämnda landskapslagar, med stöd av dem utfärdade bestämmelser eller tillståndsvillkor.

Landskapsstyrelsen kan även ålägga en verksamhetsutövare att i tillräcklig utsträckning utreda verksamhetens miljöpåverkan om det finns grundad anledning att misstänka att verksamheten är miljöfarlig.

Innan beslut fattas skall myndigheten ge den som beslutet gäller tillfälle att bli hörd.

Ett åläggande kan inte meddelas för att verkställa 4 och 8 §§.

48 §

Särskilda förbud och föreskrifter

Tillsynsmyndigheten har rätt att med stöd av en inspektion som den utfört meddela enskilda förbud och föreskrifter som behövs för att förebygga förorening av miljön. Denna rätt gäller även annan än tillstånds- eller anmälningspliktig verksamhet. Förbudet eller föreläggandet skall vara skäligt i förhållande till verksamhetens natur och föroreningens betydelse.

49 §

Vite, tvångsutförande och avbrytande

Tillsynsmyndigheten skall, om det inte är uppenbart onödigt, förena förbud, föreskrifter och ålägganden med vite eller hot om att verksamheten avbryts helt eller delvis eller att myndigheten på den ansvariges bekostnad låter utföra det som lämnats ogjort.

50 §

Initiativrätt

Ett ärende som avses i 46 och 47 §§ och som inte har anhängiggjorts på tillsynsmyndighetens eget initiativ kan skriftligen göras anhängigt av

1) den vars rätt eller fördel kan beröras av ärendet,

2) en registrerad förening eller stiftelse som har hemort i landskapet och vars syfte är att främja miljöskydd, hälsoskydd, naturvård eller trivseln i boendemiljön,

3) miljöprövningsnämnden,

4) en kommun för förebyggande av miljöförorening inom dess område och

5) en annan myndighet som bevakar allmänt intresse i ärendet.

51 §

Interimistiska förordnanden

I brådskande fall kan i 46 och 47 §§ avsedda ålägganden meddelas och avbrytande av verksamheten förordnas interimistiskt av behörig tjänsteinnehavare. Ärendet skall utan dröjsmål föras till landskapsstyrelsen för avgörande. Det interimistiska förordnandet är i kraft tills landskapsstyrelsen avgjort ärendet.

52 §

Skyldigheter efter avslutad verksamhet

Efter att tillståndspliktig verksamhet har avslutats svarar verksamhetsutövaren fortfarande för de åtgärder som enligt tillståndsvillkoren skall vidtas för att hindra förorening och för utredning samt kontroll av verksamhetens konsekvenser.

Om verksamhetsutövaren inte längre existerar eller inte kan anträffas och det för övervakningen av den avslutade verksamhetens miljökonsekvenser är nödvändigt att kontrollera miljön skall innehavaren av det område där verksamheten har bedrivits svara för kontrollen.

Om tillståndet inte innehåller tillräckliga villkor om vilka åtgärder som behövs för avslutande av verksamheten skall tillståndsmyndigheten meddela föreskrifter om det. Föreskrifterna skall vara skäliga. Ärendet behandlas i tillämpliga delar på samma sätt som ett tillståndsärende. Beslutet delges efter anslag och ändring kan sökas hos Ålands förvaltningsdomstol inom samma tid och i övrigt på samma sätt som tillståndsbeslut överklagas.

12 kap. Straff

53 §

Miljöförstöring

För miljöförstöring döms den som uppsåtlig eller av grov oaktsamhet släpper ut eller lämnar ett ämne, värme, strålning, lukt, buller, skakning eller något annat sådant i miljön i strid med denna landskapslag, i 11 § nämnda landskapslagar eller med stöd av dem utfärdade bestämmelser eller i strid med tillståndsvillkor så att gärningen är ägnad att förorena miljön eller orsaka fara för hälsan till böter eller fängelse i högst två år.

54 §

Grov miljöförstöring

Om vid miljöförstöring

1) den skada eller fara för skada som vållats miljön eller hälsan är synnerligen stor med

beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning eller andra omständigheter eller

2) brottet begås trots tillsynsmyndighetens påbud eller förbud som har givits med anledning av ett förfarande som avses i 53 §

och brottet även bedömt som en helhet är grovt, skall gärningsmannen för grov miljöförstöring dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

55 § *Miljöförseelse*

Om miljöförstöringen med hänsyn till den fara eller skada som har vållats miljön eller hälsan varit mindre betydande eller andra omständigheter vid brottet, bedömd som en helhet, är ringa skall gärningsmannen dömas för miljöförseelse till böter eller fängelse i högst sex månader.

För miljöförseelse döms även den som försummar skyldigheten i 11 och 12 §§ att ansöka om tillstånd, om inte gärningen skall bestraffas som miljöförstöring.

56 § *Miljöförstöring av oaktsamhet*

Den som av annan än grov oaktsamhet ingripit i miljön på det sätt som avses i 53 § så att den skada som vållas miljön eller hälsan eller faran för sådan skada är synnerligen stor med beaktande av den orsakade eller hotande skadans långvarighet, omfattning och andra omständigheter, skall för miljöförstöring av oaktsamhet dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

57 § *Brott mot landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd*

Den som på annat än ovan i detta kapitel nämnt sätt uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) försummar att göra en anmälan enligt denna landskapslag, enligt de landskapslagar som nämns i 11 § eller med stöd av dem utfärdade bestämmelser,

2) inleder en verksamhet före tillståndet för verksamheten har vunnit laga kraft,

3) åsidosätter en skyldighet som grundar sig på ett villkor, ett åläggande eller en föreskrift som ges av en myndighet i stöd av denna landskapslag eller handlar i strid med sin till myndigheten inlämnade anmälan,

4) åsidosätter en skyldighet som följer av rådets förordning (EG) nr 3093/94 om ämnen som bryter ner ozonskiktet,

5) bryter mot förbudet i 9 § eller mot en

landskapsförordning som utfärdats med stöd av denna landskapslag eller den lagstiftning som nämns i 11 §

skall dömas till böter för brott mot landskapslagen om miljötillstånd om strängare straff för gärningen inte bestäms på något annat ställe i lag.

58 § *Straffbestämmelser i speciallagar*

Begås ett brott som avses i 9 kap. vattenlagen för landskapet Åland tillämpas i första hand bestämmelserna i nämnda kapitel och landskapslag. Speciella straffbestämmelser i de övriga landskapslagar som nämns i 11 § tillämpas vid sidan av bestämmelserna i detta kapitel.

59 § *Hänvisning till strafflagen*

Om juridiska personers straffansvar, ansvarsfördelning och preskription bestäms i 48 kap. 7-9 §§ strafflagen (FFS 39/1889). Bestämmelsen om preskription gäller 53, 54 och 56 §§.

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt denna landskapslag döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen.

13 kap. Ersättning

60 § *Tillämpliga bestämmelser*

Såvida annat inte bestäms annanstans i lag skall miljöskador som orsakas av verksamhet som avses i denna lag i tillämpliga delar ersättas enligt lagen om ersättning för miljöskador (FFS 737/1994). På ersättningsfrågor i samband med vattentillstånd tillämpas alltid vattenlagen för landskapet Åland.

Ändring i lagen om ersättning för miljöskador gäller i landskapet om inte annat bestäms i denna lag.

61 § *Sakkunnigutlåtanden*

Om ett skadeståndsyrkande är anhängigt vid tingsrätten eller en fullföljdsdomstol kan domstolen inbegära ett utlåtande om miljökonsekvenserna av miljöprövningsnämnden om ärendets avgörande förutsätter särskild sakkunskap om miljöskydd.

14 kap. Landskapsstyrelsens allmänna anvisningar och föreskrifter för miljöskyddet

62 §

Allmänna grunder

Landskapsstyrelsen kan enligt vad som bestäms i detta kapitel i en landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser för att förebygga och begränsa miljöförorening, skapa enhetliga grunder för tillståndsprövningen och reglera undantag från tillståndsplikten. Anvisningar och föreskrifter kan vara olika för skilda områden eller för skilda verksamhetsområden inom industrin. Utgångspunkten för anvisningarna skall alltid vara bästa tillgängliga teknik och vad som i övrigt föreskrivs i 4 §.

63 §

Miljö kvalitet och utsläpp

Landskapsstyrelsen kan utfärda bestämmelser om miljö kvaliteten och därvid

1) fastställa riktvärden, gränsvärden och andra begränsningar av utsläpp i miljön eller allmänt avlopp och

2) utfärda bestämmelser om begränsning av eller förbud mot

a) utsläpp av hälso- eller miljöfarliga ämnen i miljön eller allmänt avlopp,

b) särskilt störande buller och skakning under vissa tider och

c) utsläpp eller deponering av slam som innehåller hälso- eller miljöfarliga ämnen samt

3) bestämma hur ovanstående omständigheter följs upp och kontrolleras.

64 §

Särskilda verksamheter

Utöver vad som bestäms i 63 § kan landskapsstyrelsen utfärda bestämmelser om

1) metoder, anläggningar, byggnader och konstruktioner som behövs för att minska utsläppen från miljöpåverkande verksamheter såsom jordbruk, boskapsskötsel, pälsdjursskötsel, skogsbruk och fiskodling samt om de krav som ställs på förläggningen av sådana verksamheter från miljöskyddssynpunkt,

2) metoder, anläggningar, byggnader och konstruktioner som behövs för att minska utsläppen från el- eller värmeproducerande verk eller pannanläggningar med en bränsleeffekt som understiger 10 megawatt och från asfaltstationer, stenkrossar, stenbrott eller annan stenbrytning och distributionsstationer för flytande bränslen samt från andra med dessa jämförbara verksamheter, och vidare om de krav som ställs på förläggningen av sådana verksamheter från miljöskyddssynpunkt,

3) minskning av utsläppen från branscher eller verksamheter där det används flyktiga organiska föreningar samt

4) miljöskyddskraven för och övervakningen av avfallsåtervinning eller annan behandling av avfall som sker i en anläggning eller är yrkesmässig, däribland förbränningsförhållanden i avfallsförbränningsanläggningars förbränningsugnar och pannor samt de åtgärder som skall vidtas när den reningsutrustning och de avskiljare som begränsar utsläppen från avfallsförbränningsanläggningars förbränningsugnar och pannor har råkat i olag.

65 §

Ledande av avloppsvatten från enskilda hushåll

Landskapsstyrelsen kan i landskapsförordning inta bestämmelser om reningsanordningar och metoder för rening av avloppsvatten från enskilda hushåll, användningen och underhållet av reningsanordningar, uppsugningsområden och avlägsnande av slam och övriga miljöskydds krav för ledande av sådant avloppsvatten.

66 §

Motorfordon, arbetsmaskiner och anordningar

Landskapsstyrelsen kan utfärda bestämmelser om begränsning av motorfordons tomgång på andra ställen än på vägar som avses i vägtrafiklagstiftningen och om utsläpp från arbetsmaskiner och anordningar.

67 §

Mark

Landskapsstyrelsen kan i landskapsförordning inta närmare bestämmelser om

1) de med hänsyn till olika markanvändningsändamål högsta tillåtna halterna av skadliga ämnen i mark och om de halter som skall läggas till grund för bedömningen av föroreningsgraden och saneringsbehovet,

2) behandling och isolering av förorenade marksubstanser,

3) de tekniska krav som ställs på saneringen och om saneringsmetoderna samt

4) kontroll och tillsyn.

Landskapsstyrelsen kan utfärda i 1 mom. avsedda landskapsförordningar som i tillämpliga delar gäller även avlagringar på botten i vattendrag.

68 §

Ämnen

I det fall att användningen av ett bränsle, ämne, preparat eller en produkt medför eller med fog kan antas medföra olägenhet för hälsan

eller miljön kan landskapsstyrelsen genom landskapsförordning utfärda bestämmelser om

1) begränsning av eller förbud mot tillverkning, överlåtelse eller användning av bränslet, ämnet, preparatet eller produkten och

2) sammansättningen och märkningen av ämnet, preparatet eller produkten.

Bestämmelser om kemikalier finns härutöver i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier (32/1990). Om produktsäkerhet föreskrivs skilt.

69 §

Information till allmänheten

Landskapsstyrelsen kan meddela myndigheterna föreskrifter och anvisningar om hur allmänheten skall informeras om föroreningar i miljön och dess verkningar.

70 §

Internationella förpliktelser

Landskapsstyrelsen kan genom landskapsförordning utfärda bestämmelser som är nödvändiga för att genomföra Europeiska gemenskapens rättsakter och landskapets övriga internationella förpliktelser. Däribland kan landskapsstyrelsen meddela föreskrifter om miljötillståndens giltighet och revidering samt om tillståndsvillkor eller sådana krav som behövs för hindrande av miljöförstöring och som kan jämföras med kraven i 63-64 §§ samt 66-68 §§.

71 §

Nyanmälnings- eller tillståndsplikt

Om det genom landskapsförordning bestäms att tillstånd skall sökas eller anmälan göras för sådan verksamhet för vilken enligt tidigare gällande bestämmelser inte har krävts anmälan eller tillstånd skall, om verksamheten har inletts eller åtgärder som är väsentliga för inledandet av den har vidtagits, genom landskapsförordning samtidigt föreskrivas om den tid inom vilken tillstånd skall sökas eller anmälan göras.

Denna tid skall vara minst ett år från det att landskapsförordningen trätt i kraft vad gäller ny tillståndsplikt.

15 kap. Övriga bestämmelser

72 §

Planer och program för miljöskydd

Landskapsstyrelsen antar de planer och pro-

gram för miljöskydd som avses i Europeiska gemenskapens rättsakter.

73 §

Datasytem

Landskapsstyrelsen upprätthåller ett datasystem för miljövärdsinformation i vilket antecknas sådana uppgifter som behövs med tanke på planerings-, övervaknings- och forskningsuppgifter inom miljövärden. Närmare bestämmelser om registret utfärdas genom landskapslag.

74 §

Handräckning

Polisen är skyldig att ge handräckning för verkställigheten av denna landskapslag, den lagstiftning som nämns i 11 § och med stöd av den utfärdade bestämmelser.

75 §

Tystnadsplikt

Den som vid utförandet av i denna lag förutsatta uppgifter har erhållit information om ett företags ekonomiska ställning eller om annans affärs- eller yrkeshemlighet eller om enskilda personers personliga förhållanden skall hemlighålla dessa uppgifter, om inte den till vars förmån tystnadsplikt är föreskriven samtycker till att uppgifterna lämnas ut. Sådana uppgifter får inte utnyttjas till egen eller någon annans fördel. Verksamhetsrelaterade utsläpps- och kontrolluppgifter samt miljökvalitetsuppgifter är likväl inte sekretessbelagda.

Utän hinder av tystnadsplikten får den som vid utförandet av uppgifter enligt denna landskapslag har tagit del av sådan information som avses i 1 mom. lämna ut uppgifterna

- 1) till landskapsmyndigheter för utförande av uppgifter som avses i denna landskapslag och
- 2) till åklagar-, polis- och tullmyndigheter för utredning av brott.

76 §

Skydd för undersökningsredskap

Det är förbjudet att skada eller att utan grund flytta på eller avlägsna apparatur för mätning av miljökvaliteten eller andra undersökningsredskap och att annars störa användningen av dylik utrustning.

16 kap. Ikraftträdelse

77 §

Ikraftträdelse

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2001.

Åtgärder för lagens verkställande får vidtas före det.

Genom denna lag upphävs landskapslagen den 2 april 1991 om tillämpningen av vissa riksförfattningar rörande åtgärder mot förorening av luften (32/1991) räknat från den 1 juli 2001.

78 §

Befintliga verksamheter

För befintliga verksamheter gäller följande:

1) Giltiga tillstånd som givits enligt den lagstiftning som nämns i 11 § fortgår den tid som tillståndet gäller, dock högst till den 31 december 2004. I en landskapsförordning kan bestämmas för varje verksamhetssektor inom vilken tid ansökningar om förnyade tillstånd eller villkor skall inlämnas om verksamheten är sådan som avses i rådets direktiv (96/61/EG) om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar.

2) Hänsyn till tekniska eller ekonomiska svårigheter att uppnå bästa möjliga miljöskydd, eller att uppfylla kraven i denna landskapslag

till den del det gäller nya krav, vilka svårigheter beror på att anläggningen uppförts eller annan teknik införts före denna lags ikraftträdande, skall tas under en övergångsperiod fram till den 24 september 2007.

79 §

Anmälningssplikt

Anmälningsspliktig verksamhet skall anmälas inom ett år från denna lags ikraftträdande eller inom en senare tid som bestäms i landskapsförordning. I landskapsförordning kan även anmälans innehåll preciseras.

80 §

Anhängiga tillståndsärenden

Tillståndsärenden som är anhängiga hos andra myndigheter än miljöprövningsnämnden överförs på tjänstens vägnar till miljöprövningsnämnden när denna lag träder i kraft tillsammans med den beredning som vederbörande myndighet föranstaltat.

Mariehamn den 8 juni 2001

ROGER NORDLUND

lantråd

Sune Eriksson
föredragande ledamot